

„Rahandusministri 19. detsembri 2015. a määrusesse nr 50 „Finantsinspeksioonile esitatavate krediidiandja või -vahendaja ning välisriigi krediidiandja või -vahendaja filiaali aruannete vormid, koostamise metoodika ja esitamise kord“ muutmine” eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1 Sisukokkuvõte

Eelnõuga muudetakse määrust, mis on kehtestatud krediidiandjate ja -vahendajate seaduse (edaspidi *KAVS*) § 57 lõike 5 alusel. Määrus reguleerib Finantsinspeksioonile esitatavate krediidiandja ja kredidivahendaja järelevalveliste andmete esitamist, eesmärgiga ajakohastada hoiu-laenuühistute suhtes kehtestatud teabe esitamise nõudeid ning tagada kooskõla Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori uue versiooniga EMTAK 2025.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu on koostanud Eesti Panga finantssektori statistika allosakonna ökonomist-statistik Kristel Vilgats (Kristel.Vilgats@eestipank.ee), Finantsinspeksiooni aruandluse ja teabe osakonna finantsarvestuse spetsialist Karin Pani (Karin.Pani@fi.ee) ja Rahandusministeeriumi finantsteenuste poliitika osakonna nõunik Anastasia Nõmmik (Anastasia.Nommik@fin.ee).

Eelnõud on keeleliselt toimetanud Rahandusministeeriumi õigusosakonna keeleteimetaja Heleri Piip (Heleri.Piip@fin.ee, 5303 2849). Eelnõu juriidilist kvaliteeti ja seletuskirja kontrollis Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (Virge.Aasa@fin.ee, 5885 1493).

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse rahandusministri 9. detsembri 2015. a määrust nr 50 „Finantsinspeksioonile esitatavate krediidiandja või -vahendaja ning välisriigi krediidiandja või -vahendaja filiaali aruannete vormid, koostamise metoodika ja esitamise kord“ (RT I, 06.07.2022, 2) (edaspidi ka *määrus*).

Eelnõu ei ole seotud teiste menetluses olevate eelnõudega.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

2.1. Taust

Määrus kehtestati 2016. aastal peale seda, kui võeti vastu KAVS ning allutati krediidiandjad ja -vahendajad Finantsinspeksiooni järelevalve alla ning kaasnes vajadust saada seaduse subjektidelt andmeid nende tegevuse kohta. Määruse § 2 lõikega 1 on sätestatud aruannete nimekiri, mida krediidiandja peab esitama Finantsinspeksioonile, ning § 2¹ lõikega 1 aruanded, mis tuleb esitada Eesti Pangale. Kokkuvõtvalt kajastatakse aruannetes teavet krediidiandja bilansi, kasumi, väljastatud laenude ja loovutatud nõuete ning laenujääkide kohta. Esitatud andmete põhjal koostab Eesti Pank finantssektori statistikat, viib läbi makromajanduslikke ja

finantssektori analüüse ning kasutab saadud teavet finantsstabiilsuse hindamiseks ja selleks vajalike poliitikasoovituste kujundamiseks. Seevastu teeb Finantsinspeksioon andmetest lähtuvalt menetluslikke otsuseid ning hindab krediidiandja tegevuse (sealhulgas tarbijakrediidilepingute krediidi kulukuse määra) kooskõla õigusaktidele. Eelnõuga ei muudeta Finantsinspeksioonile järelevalve teostamiseks esitatavaid aruandeid.

2.2. Selgitused muudatuste kohta

Paragrahvi 1 punktiga 1 kaasajastatakse viide § 2 lõikes 4 hoiu-laenuühistu bilansi ja kasumiaruande koostamist reguleerivale määrusele, milleks on Eesti Panga presidendi 27. juuni 2022. a määrus nr 5 „Hoiu-laenuühistu statistiliste aruannete koostamise nõuded ning aruannete Eesti Pangale esitamise kord“. Seni kehtinud sõnastuses viidatakse Eesti Panga presidendi 2012. aasta määrusele nr 8, mis kaotas kehtivuse 2023. aasta 1. jaanuaril, kui kehtestati määruse muudetud versioon.

Paragrahvi 1 punktiga 2 muudetakse lisades 9 ja 10 majandussektori identifikaatorite loetelu. Lisaga 9 on sätestatud nõuded Eestis väljastatud muude laenude käivate aruandele ning lisaga 10 reguleeritakse Eestis väljastatud muude laenude jääkide aruande nõudeid. Mõlemas lisas muudetakse punkti 4.5, mis sätestab majandussektori identifikaatorid. Võrreldes seni kehtinud sõnastusega, jäetakse hulgi- ja jaekaubanduse tegevusalast välja mootorsõidukite ja mootorrataste remont (identifikaator G). Info ja side tegevusala suure määratluse tõttu lisatakse uus tegevusala, millest esimene käsitleb kirjastamist, ringhäälingu ning muu sisu tootmist ja levitamist (identifikaator J) ning teine elektroonilise side teenust, programmeerimist, konsultatsioone, andmetöötlustaristut ja muud infoalast tegevust (identifikaator K). Uue tegevusala lisamise tõttu muudetakse alates identifikaatorist I kõikide tegevusalade identifikaatoreid. Lisaks asendatakse kunsti, meelelahutuse ja vaba aja tegevusalas meelelahutus spordiga (identifikaator S). Siinjuures selgitavad eelnõu koostajad, et muudatuste tegelik sisu ei peitu kirjade nimetuste muutmises, vaid üksuste klassifitseerimises uute indikaatorite järgi. Finantsinspeksiooni ülesanne ongi kontrollida, et määruse subjektid on oma tegevusi korrektselt klassifitseerinud.

Uue loetelu kehtestamise aluseks on 2025. aasta 1. jaanuarist kehtima hakanud Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori uuest versioonist EMTAK 2025, mis on kohandatud tänapäeva majanduskeskkonnale ja tegevusaladele. EMTAK-i aluseks on Euroopa Ühenduse majandustegevusalade klassifikaator ehk NACE ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 1893/2006¹ ning Euroopa Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2023/137². EMTAK-i varasem versioon oli kasutusel alates 2008. aastast, kuid tulenevalt uute tegevusalade lisandumisest, globaliseerimisest ning digitaliseerimisest,³ on selle varasem versioon jäänud ajale jalgu ning ei kajasta tegelikku seisu turul pakutavatest toodetest ja teenustest. Klassifikaatori uus versioon hakkas kehtima 2025. aasta 1. jaanuaril.

Samuti asendatakse lisades laused „Siin näidatakse kliendi tegevusala Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (EMTAK) alusel lähtudes kliendi põhitegevusalast, mitte finantseeritavast laenuprojektist. EMTAKi koos selgitustega leiab Registre ja Infosüsteemide Keskuse veebilehelt EMTAK tegevusalad.“ viitega justiitsministri 28. detsembri 2005. a

¹ Kättesaadav: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:02006R1893-20250101>

² Kättesaadav: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32023R0137>

³ Eesti Statistika. Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK). Kättesaadav: <https://www.stat.ee/et/esita-andmeid/andmete-esitamisest/ettevotete-uuringud/eesti-majanduse-tegevusalade-klassifikaator-emptak>

määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord“⁴ lisale 16 „Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator (EMTAK)“⁵ alusel lähtudes kliendi põhitegevusalast, mitte finantseeritavast laenuprojektist. Muudatus on tingitud asjaolust, et õiguslikult saab olla siduv ainult määrus, mitte asutuse veebileht ning lugejale peab olema selge, millisest õigusaktist tuleb lähtuda.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei põhine otseselt Euroopa Liidu õigusaktidel, kuid on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2014/17/EL elamukinnisvaraga seotud tarbijakrediidilepingute kohta ning millega muudetakse direktiive 2008/48/EÜ ja 2013/36/EL ja määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT L 60, 28.02.2014, lk 34–85), mis reguleerib vastavate krediidiandjate ja -vahendajate tegevust. Nimetatud direktiivist ei tulene lepinguriigile nõudeid aruandluse reguleerimiseks, kuid direktiivi artiklist 2 tulenevalt võib lepinguriik krediidiandjatele ja -vahendajatele kehtestada täiendavaid nõudeid.

4. Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse mõju

4.1. Sihtrühm nr 1: Finantsinspeksioon ja Eesti Pank

Sihtrühm: Finantsinspeksiooni 2024. aasta aastaraamatu kohaselt töötab järelevalveasutuses 137 isikut.⁶ Eesti Pangas on vastav töötajate arv 234.⁷

Mõju ulatus: keskmine. Määruse muudatusega võib kaasneda Finantsinspeksioonile ja Eesti Pangale lühiajaline töökoormuse suurenemine seoses aruannete skeemide ja kontrollide muutmisega ning intensiivsemast selgitustööst aruannete esitajatega esimestel aruandeperioodidel. Samuti kaasneb aruannete muutmisest tingitud ajutine kvaliteediprobleemide suurenemine ja nende lahendamisele suunatud täiendav ressurss. Samas leiavad eelnõu koostajad, et töökoormuse tõus on ajutine ning ei too kaasa vajadust palgata täiendavat tööjõudu või jätta teised toimingud ootele või pooleli.

Mõju avaldumise sagedus: väike. KAVS-iga sätestatud kvartaalne aruandluskohustus määrusega ei muutu. Seega jäävad intervallid, mille tagant tuleb krediidiandjate poolt esitatud teavet kontrollida, samaks.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: keskmine. Negatiivne mõju, mida eelnõu võib Eesti Pangale ja Finantsinspeksioonile põhjustada, seisneb töökoormuse tõus. Samas piirdub koormuse tõus eeldavalt vaid esimeste aruannete esitamisega ning ei jää kestma.

Mõju olulisus: oluline. Muudatused võivad avaldada lühiajalist töökoormuse tõusu Eesti Pangale ja Finantsinspeksioonile tulenevalt vajadusest kontrollida detailsemalt esitatud aruandeid. Samas on potentsiaalsed negatiivsed mõjud lühiajalised ning ei takista mõlema institutsiooni tavapärast tööd ja protsesse. Lisaks ei muutu eelnõuga subjektide koosseis, kes vastavaid aruandeid määruse alusel esitama peavad.

⁴ Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13167469?leiaKehtiv>

⁵ Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/1170/6202/5004/JUM_m25_lisa16.pdf

⁶ Finantsinspeksioon. Aastaraamat 2024, lk 10. Kättesaadav: https://fi.ee/sites/default/files/FI_AA_2024_est_www.pdf

⁷ Eesti Panga 2024. aasta aruanne, lk 84. Kättesaadav: https://haldus.eestipank.ee/sites/default/files/2025-03/ep_aa_2024_ee.pdf

4.2. Sihtrühm nr 2: krediidiandjad

Sihtrühm: 2024. aasta lõpu seisuga on antud aruannete esitamiskohustus 16 krediidiandjal. Hoiu-laenuühistutele antud määrusega kehtestatud aruandlus ei muutu.

Mõju ulatus: keskmine. Tegevusalade ja identifikaatorite aruandluse muutmine nõuab krediidiandjatelt eelduslikult lühiajalist harjumisperioodi ning ümberkohanemist, eelkõige esimeste aruannete esitamisel peale määruse kehtima hakkamist.

Mõju avaldumise sagedus: keskmine. Muudatused mõjutavad subjekte lühiajaliselt ning nendega ei kaasne olulised kohanemiskõhustused, sest aruande kvartaalse esitamise kohustus ei muutu, vaid selles esitatavate tegevusalade nimekirjas ning identifikaatorites toimub vaid paar muudatust. Seetõttu hinnatakse mõju avaldumise sagedus keskmiseks.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: keskmine. Määruse muudatused toovad aruandluse esitajatele kaasa ühekordse lisakoormuse, kuna laenusajate tegevusalade andmed tuleb viia vastavusse uute tegevusalakoodidega. Samas ei kaasne aruannete koostamise ja edastamisega püsikulude suurenemine.

Mõju olulisus: oluline. Lisade 9 ja 10 aruannetega kogutakse Eesti Panga andmevajadustest tulenevalt krediidiandja andmeid laenude, mis ei ole tarbijakrediidid, kohta. Kõnealuste laenuna käsitletakse aruannetes juriidilistele isikutele antud krediite ja eraisikutele antud laenusid, mis ei ole tarbijakrediit. Lisades 9 ja 10 toodud aruannete esitamise kohustus rakendub sellistele krediidiandjatele, kes ei esita Eesti Pangale ei hoiu-laenuühistu ega liisingaruandlust, tingimusel, et aruandes esitamisele kuuluvate laenude maht on piisavalt suur, et neile ei rakendu aruandluskohustusest vabastamise erand.

4.3. Muud mõjud

Eelnõu autorite hinnangul eelnõu rakendamisel halduskoormus kodanikele ja reaalsektori ettevõtjatele ning töökoormus avalikule sektorile ei muutu. Määruse muutmine ei ole seotud kohalike omavalitsustega ning seega otsene mõju neile puudub. Eelnõu ei mõjuta otseselt elu- ja looduskeskonda, riigi julgeolekut ega välissuhteid, sotsiaalset, demograafilist või regionaalset arengut.

Eelnõust tulenevate muudatuste mõju tervikuna on mõõdukas.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõu rakendamisega ei kaasne koormust riigieelarvele ning see ei too endaga kaasa muudatusi fiskaalpoliitikas. Krediidiasutuste järelevalvega seotud kulutused kaetakse Finantsinspektsiooni finantsjärelevalve subjektide poolt tasutavast järelevalvetasust. Eesti Pangale järelevalvetasusid ei maksta.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2026. a.

KAVS § 57 lõike 2 kohaselt esitatakse aruanne kord kvartalis. Võttes arvesse määruse jõustumisaega, peavad esimese aruande, mis hõlmab ka määruses kajastatud muudatusi, esitama hiljemalt 31. märtsiks 2026. aastal. Selleks, et eelnõu subjektid saaksid aegsasti viia end kurssi uute nõuetega ning teha vastavad organisatsioonisesed ümberkorraldused, on eelnõu menetlemisega alustatud ligi pool aastat enne selle jõustumist.

7. Eelnõu kooskõlastamine ja esitamine arvamuse avaldamiseks

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks Justiits- ja Digiministeeriumile, Eesti Pangale, Finantsinspeksioonile ning mittetulundusühingutele Finance Estonia, Eesti Liisingühingute Liit, Eesti Krediidihaldusfirmade Liit, Eesti Pangaliit ja Eesti Hoiu-Laenuühistute Liit.